

RAN-2301131002040003
M.A. (Sem. II) Examination April - 2026
Sociology : Population & Society (Paper - 10-A)
Time: 2 Hours]
[Total Marks: 50

સૂચના : / Instructions (1) ઉપરોક્ત દર્શાવેલ વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી. Fill up strictly the above details on your answer book. (2) પાના નં. ૧ પર આપેલી સૂચના નં. ૧ નું પાલન કરો. Follow the instruction no. 1 given on page no. 1. (3) બધા પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો. Attempt all questions. (4) પ્રત્યેક પ્રશ્નના ગુણ જમણી બાજુ દર્શાવેલ છે. Mark of each question is indicated on the right side.	Seat No.: Student's Signature
---	--

- પ્ર. 1 નીચે આપેલ પ્રશ્નોના ટૂંકમાં ઉત્તર આપો. (10)**
- વસ્તી અભ્યાસના મહત્વના કોઈ બે મુદ્દા લખો.
 - માતૃ મૃત્યુદર નો અર્થ જણાવો.
 - વસ્તી સ્થળાંતર એટલે શું?
 - વસ્તીનું પ્રાદેશિક અસંતુલન એટલે શું?
 - ભારતમાં વધુ વસ્તી ઘનતા ધરાવતા પ્રદેશો કયા છે?
- પ્ર. 2 વસ્તીશાસ્ત્રનો અર્થ આપી સામાજિક વિજ્ઞાન તરીકે સામાજિક વસ્તીશાસ્ત્રની સમજૂતી આપો. (13)**
- અથવા**
- પ્ર. 2 ડ્યુમોન્ટનો સામાજિક ક્ષમતાનો સિદ્ધાંત વસ્તીના સંદર્ભમાં સમજાવો.**
- પ્ર. 3 ભારતમાં ગ્રામ્ય અને શહેરી વસ્તીની રચનાની ચર્ચા કરો અને શહેરીકરણની અસરોનું વિશ્લેષણ કરો. (13)**
- અથવા**
- પ્ર. 3 વસ્તી પ્રણાલી સમજાવો અને તેનો સામાજિક રચના તથા સામાજિક સ્તરીકરણ સાથેનો સંબંધ સમજાવો.**
- પ્ર. 4 ભૂગોળીય, આર્થિક અને સામાજિક પરિબળો કેવી રીતે ભારતમાં પ્રાદેશિક વસ્તી વિતરણને અસર કરે છે તે સમજાવો. (14)**
- અથવા**
- પ્ર. 4 ટૂંકનોંધ લખો. (7+7=14)**
- ભારતમાં કુટુંબ નિયોજન કાર્યક્રમ ની નોંધપાત્ર વિશેષતાઓ
 - વસ્તી સંક્રાંતિનો સિદ્ધાંત

ENGLISH VERSION

- Q. 1 Write answer in short to the following questions. (10)**
1. Write any two points showing the importance of population study.
 2. State the meaning of Maternal Mortality Rate.
 3. What is population migration?
 4. What is regional imbalance in population?
 5. Which regions of India have high population density?
- Q. 2 Give the meaning of demography and explain social demography as a social science. (13)**
- OR**
- Q. 2 Explain Dumont's theory of social capacity in terms of population.**
- Q. 3 Discuss rural and urban population composition in India and analyze the impact of urbanization. (13)**
- OR**
- Q. 3 Explain the population system and examine its relationship with social structure and social stratification.**
- Q. 4 Explain how geographical, economic, and social factors influence regional population distribution in India. (14)**
- OR**
- Q. 4 Write short notes. (7+7=14)**
1. Features of family planning programme in India
 2. Theory of population transition
-